Lietas arhīva Nr. AA43-0314-22/19
ECLI:LV:ADAT:2022:0413.A420172921.7.S

SPRIEDUMS
Latvijas tautas vārdā

Rīgā 2022.gada 13.aprīlī

Administratīvā apgabaltiesa šādā sastāvā:
tiesnese referente Karina Krastiņa,
tiesneši Una Mihailova un Ojārs Priedītis,

rakstveida procesā izskatīja administratīvo lietu, kas ierosināta, pamatojoties uz /pers. A/ pieteikumu par labvēlīga Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūras administratīvā akta izdošanu, sakarā ar /pers. A/ apelācijas sūdzību par Administratīvās rajona tiesas 2021.gada 15.septembra spriedumu.

Aprakstošā daļa

[1] 2016.gada 27.decembrī Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūras (turpmāk – aģentūra) Valmieras reģionālajā nodaļā saņemts pieteicējas /pers. A/ iesniegums bezdarbnieka pabalsta piešķiršanai.

Ar aģentūras Valmieras reģionālās nodaļas 2017.gada 20.janvāra lēmumu Nr.17/139678 pieteicējai piešķirts bezdarbnieka pabalsts no 2016.gada 27.decembra līdz 2017.gada 26.septembrim. Bezdarbnieka pabalsts pieteicējai piešķirts 8,4005 *euro* par kalendāra dienu, kas ir 65 % apmērā no pieteicējai aprēķinātās vidējās iemaksu algas 12,9238 *euro* par kalendāra dienu, neņemot vērā pieteicējai reģistrēto iemaksu algas palielinājumu par 2016.gada jūliju, augustu un septembri, kurus 2016.gada 21.novembrī kā darba devēja ziņojuma par valsts sociālās apdrošināšanas obligātajām iemaksām no darba ņēmēju darba ienākumiem, iedzīvotāju ienākuma nodokli un uzņēmējdarbības riska valsts nodevu (turpmāk – darba devēja ziņojums) precizējumus Valsts ieņēmumu dienestam iesniedza pieteicējas darba devējs /nosaukums/. Minētais lēmums netika apstrīdēts.

Ņemot vērā, ka saskaņā ar iesniegtajiem precizējumiem darba devēja ziņojumos pieteicējai reģistrētā iemaksu alga vairākas reizes pārsniedza iepriekš reģistrētos ienākumu pie šī darba devēja, bet no palielinātajām iemaksu algām valsts sociālās apdrošināšanas obligātās iemaksas darba devējs neveica, aģentūra vērsās Valsts policijā par valsts budžeta līdzekļu nepamatotu izkrāpšanas gadījumu, sakarā ar ko 2017.gada 1.februārī uzsākts kriminālprocess Nr.11904001017. Tā kā netika konstatētas noziedzīga nodarījuma sastāva subjektīvās pazīmes, ar Valsts policijas 2020.gada 17.decembra lēmumu ierosinātais kriminālprocess izbeigts.

2021.gada 13.janvārī aģentūrā saņemts pieteicējas iesniegums, kurā lūgts pārrēķināt piešķirto bezdarbnieka pabalstu, iekļaujot vidējās iemaksu algas aprēķinā deklarētās iemaksu algas pilnā apmērā sakarā ar izbeigto kriminālprocesu Nr.11904001017.

Ar aģentūras Valmieras reģionālās nodaļas 2021.gada 12.februāra lēmumu Nr.21/371283 (turpmāk – sākotnējais lēmums) pieteicējai pārrēķināts bezdarbnieka pabalsts, vidējās apdrošināšanas iemaksu algas aprēķinā iekļaujot par 2016.gada jūliju precizētos darba ienākumus, par kuriem bija samaksātas valsts sociālās apdrošināšanas obligātās iemaksas. Aprēķinā netika ņemti vērā reģistrētie deklarētie ienākumi par 2016.gada augustu 4895,60 *euro* un septembri 2878,40 *euro*, jo no tiem nav veiktas valsts sociālās apdrošināšanas obligātās iemaksas.

Nepiekrītot sākotnējam lēmumam, pieteicēja to apstrīdēja.

[2] Ar aģentūras 2021.gada 13.aprīļa lēmumu Nr.21/890702 (turpmāk – pārsūdzētais lēmums) sākotnējais lēmums atstāts negrozīts.

Pārsūdzētais lēmums pamatots ar turpmāk minētajiem argumentiem.

[2.1] Tas, ka kriminālprocess Nr.11904001017 tika izbeigts, nav pamats pieteicējai piešķirtā bezdarbnieka pabalsta apmēra noteikšanā ņemt vērā 2016.gada augustā un septembrī reģistrētos ienākumus, par kuriem nav veiktas valsts sociālās apdrošināšanas obligātās iemaksas.

[2.2] Darba devēja /nosaukums/, kuras īpašnieks ir /pers. B/ un valdes locekle ir pieteicēja, daļai darbinieku, tajā skaitā pieteicējai, 2016.gada jūlijā, augustā un septembrī ir reģistrējusi nesamērīgi lielus darba ienākumus, salīdzinot ar ienākumiem pirms šī laika posma, kas pieteicējai bija vidēji 400 *euro* mēnesī.

[2.3] 2016.gada 29.novembrī /nosaukums/ iesniedza tiesā tās maksātnespējas pieteikumu. Ar Limbažu rajona tiesas 2016.gada 7.decembra spriedumu lietā Nr.C21064116 pasludināts /nosaukums/ maksātnespējas process. No minētā sprieduma izriet, ka /nosaukums/ ir atzinusi savu saimniecisko darbību kā neveiksmīgu. Neskatoties uz minēto,

/nosaukums/ precizējumus darba devēju ziņojumos par iemaksu algu, reģistrējot ienākumus vidēji septiņas reizes lielākus salīdzinājumā ar sākotnēji reģistrētajiem ienākumiem, iesniedza dienestā 2016.gada 21.novembrī, proti, astoņas dienas pirms maksātnespējas pieteikuma iesniegšanas tiesā. Maksātnespējas process izbeigts un uzņēmums likvidēts ar tiesas 2017.gada 9.oktobra lēmumu.

Minētie apstākļi liecina par to, ka precizējumi iesniegti, apzinoties, ka no reģistrētajiem ienākumiem netiks veiktas valsts sociālās apdrošināšanas iemaksas, un šo precizējumu iesniegšanas mērķis bija nepamatoti saņemt valsts sociālās apdrošināšanas pakalpojumu lielākā apmērā.

[3] Pieteicēja tiesā iesniedza pieteikumu par aģentūras labvēlīga administratīvā akta, ar kuru viņai tiktu pārrēķināts bezdarbnieka pabalsts, aprēķinā iekļaujot precizētās iemaksu algas pilnā apmērā par 2016.gada augustu un septembri, izdošanu.

Pieteikums pamatots ar turpmāk norādītajiem argumentiem.

[3.1] Pieņemot pārsūdzēto lēmumu, nav ņemts vērā tas, ka pieteicēja lūgumu veikt pabalsta pārrēķinu varēja iesniegt tikai pēc tam, kad bija stājies spēkā lēmums par kriminālprocesa Nr.11904001017 izbeigšanu.

[3.2] No lēmuma par kriminālprocesa izbeigšanu nav konstatējams, ka pieteicēja vai /pers. B/ nepamatoti uzrādīja paaugstinātu darba samaksu. Līdz ar to nav pamata apgalvojumam, ka par pieteicēju norādītas neatbilstošas ziņas par veiktajām sociālajām iemaksām.

[3.3] Pārsūdzētajā lēmumā nav norādīts tiesiskais pamatojums, kāpēc noraidīts lūgums par piešķirtā pabalsta pārrēķinu un neizmaksātā pabalsta izmaksu.

Likuma "Par valsts sociālo apdrošināšanu" 24.panta otrā daļa ir vispārēja tiesību norma, kuras interpretācija un piemērošana nevar ietekmēt pabalsta pārrēķināšanas kārtību. Arī Ministru kabineta 2008.gada 21.oktobra noteikumu Nr.866 "Vidējās apdrošināšanas iemaksu algas aprēķināšanas kārtība bezdarbnieka pabalsta apmēra noteikšanai un bezdarbnieka pabalsta un apbedīšanas pabalsta piešķiršanas, aprēķināšanas un izmaksas kārtība" 2.3.apakšpunkta interpretācija nav attiecināma uz iesnieguma izskatīšanu un atteikumu veikt pabalsta pārrēķinu.

Līdz ar to aģentūra, pieņemot pārsūdzēto lēmumu, ir pārkāpusi Administratīvā procesa likuma 5., 7. un $14.^{1}$ pantu.

[4] Ar Administratīvās rajona tiesas 2021.gada 15.septembra spriedumu pieteikums noraidīts.

Spriedums pamatots ar turpmāk minētajiem argumentiem.

[4.1] Tiesa norādīja, ka apdrošināšanas bezdarba gadījumam speciāls regulējums ir ietverts likumā "Par apdrošināšanu bezdarba gadījumam".

Likuma "Par apdrošināšanu bezdarba gadījumam" 5.panta pirmajā daļā redakcijā, kad pieteicējai piešķirts bezdarbnieka pabalsts, noteikts, ka tiesības uz bezdarbnieka pabalstu ir bezdarbniekam, kuram apdrošināšanas stāžs ir ne mazāks par vienu gadu, ja par viņu Latvijas Republikā ir veiktas vai bija jāveic obligātās sociālās apdrošināšanas iemaksas bezdarba gadījumam ne mazāk kā 12 mēnešus pēdējo 16 mēnešu laika posmā pirms bezdarbnieka statusa iegūšanas dienas. Saskaņā ar šā likuma 6.panta pirmās daļas 1.punktu apdrošināšanas stāžu, kas dod tiesības uz bezdarbnieka pabalstu, veido laika posmi , par kuriem veiktas iemaksas bezdarba gadījumam saskaņā ar likumu "Par valsts sociālo apdrošināšanu".

Tādējādi tiesa konstatēja, ka arī speciālajā regulējumā par bezdarba apdrošināšanu tiesības saņemt apdrošināšanas pakalpojumu ir personai, kura ir sociāli apdrošināta un par kuru ir veiktas vai par kuru bija jāveic obligātās sociālās apdrošināšanas iemaksas bezdarba gadījumam.

[4.2] No komercreģistra datiem tiesa konstatēja, ka /nosaukums/ reģistrēta 2014.gada 11.martā kā viena īpašnieka – pieteicējas – komercsabiedrība, likvidēta 2017.gada 9.oktobrī. Laika posmā no 2014.gada 11.marta līdz 2016.gada 8.decembrim vienīgā /nosaukums/ amatpersona ar pārstāvības tiesībām bija tās īpašniece – pieteicēja.

Darba devējam saskaņā ar likuma "Par valsts sociālo apdrošināšanu" 21.panta pirmo un otro daļu, aprēķinot darba ņēmēja atalgojumu, ir pienākums paredzēt tajā arī valsts sociālās apdrošināšanas obligātās iemaksas likmi, kas ieturama no izmaksājamā atalgojuma un likumā noteiktajā termiņā iemaksājama speciālā budžeta kontā.

Saskaņā ar Komerclikuma 212.panta pirmo daļu sabiedrību ar ierobežotu atbildību vada un to pārstāv tās izpildinstitūcija – valde. Komerclikuma 169.panta pirmajā daļā noteikts, ka valdes loceklim savi pienākumi jāpilda kā krietnam un rūpīgam saimniekam un saskaņā ar minētā panta otro daļu ir jāatbild par sabiedrībai nodarītajiem zaudējumiem. Saskaņā ar likuma "Par nodokļiem un nodevām" 15.panta pirmās daļas 1.-3.punktu nodokļu maksātājam ir pienākums aprēķināt maksājamo (iemaksājamo) nodokļu summas, noteiktajā termiņā un apmērā tās nomaksāt, kā arī noteiktajā kartībā iesniegt Valsts ieņēmumu dienestam attiecīgās deklarācijas vai paziņojumus. Atbilstoši minētajām Komerclikuma normām par nodokļu maksātāja – sabiedrības ar ierobežotu atbildību – nodokļu aprēķināšanu, samaksu un deklarēšanu ir atbildīga tās valde. Arī par sabiedrības grāmatvedības kārtošanu saskaņā ar likuma "Par grāmatvedību" 2.panta trešo daļu atbildīgs uzņēmuma vadītājs, kas sabiedrībā ar ierobežotu atbildību ir tās valde.

Tā kā pieteicēja ir darba devējas /nosaukums/ vienīgā īpašniece un vienīgā amatpersona ar pārstāvības tiesībām – valdes locekle, tieši pieteicēja bija tā persona, kura lietā izvērtējamajā laika posmā vadīja /nosaukums/ un bija atbildīga par tās darbību, darba algas aprēķinu, ieturējumu izdarīšanu, iemaksu veikšanu budžetā (nodokļu samaksu), kā arī atbildīga par attiecīgo deklarāciju un ziņojumu iesniegšanu Valsts ieņēmumu dienestā un to satura patiesumu.

[4.3] No Valsts ieņēmumu dienesta sniegtās informācijas (*lietas 26.-27.lapa*) tiesa konstatēja, ka /nosaukums/ 2016.gada 15.augustā iesniegusi darba devēja ziņojumu par 2016.gada jūliju, kurā pieteicējai norādīti darba ienākumi 411,20 *euro*, aprēķinātās valsts sociālās apdrošināšanas obligātās iemaksas 140,18 e*uro*; 2016.gada 20.septembrī /nosaukums/

iesniegusi darba devēja ziņojumu par 2016.gada augustu, kurā pieteicējai norādīti darba ienākumi 415,60 *euro*, aprēķinātās valsts sociālās apdrošināšanas obligātās iemaksas 141,68 *euro*; 2016.gada 20.oktobrī /nosaukums/ iesniegusi darba devēja ziņojumu par 2016.gada septembri, kurā pieteicējai norādīti darba ienākumi 378,40 *euro*, aprēķinātās valsts sociālās apdrošināšanas obligātās iemaksas 128,99 *euro*. Deklarētās valsts sociālās apdrošināšanas obligātās iemaksas /nosaukums/ ir iemaksājusi speciālajā valsts budžetā pilnā apmērā.

2016.gada 21.novembrī /nosaukums/ iesniegusi precizētus darba devēja ziņojumus par 2016.gada jūliju, augustu un septembri, kā arī iesniegusi kārtējo darba devēja ziņojumu par 2016.gada oktobri.

Precizētajā darba devēja ziņojumā par 2016.gada jūliju pieteicējai norādīti darba ienākumi 2361,20 *euro*, aprēķinātās valsts sociālās apdrošināšanas obligātās iemaksas 804,94 *euro*; par 2016.gada augustu norādīti darba ienākumi 4895,60 *euro*, aprēķinātās valsts sociālās apdrošināšanas obligātās iemaksas 1668,91 *euro*; par 2016.gada septembri norādīti darba ienākumi 2878,40 *euro*, aprēķinātās valsts sociālās apdrošināšanas obligātās iemaksas 981,24 e*uro*; par 2016.gada oktobri norādīti darba ienākumi 3361,20 *euro*, aprēķinātās valsts sociālās apdrošināšanas obligātās iemaksas 1145,84 *euro*. 2016.gada 2.decembrī iesniegts darba devēja ziņojums par 2016.gada novembri, kurā pieteicējai darba ienākumi nav aprēķināti (norādīts – 0,00). Valsts ieņēmumu dienests ir norādījis, ka no 2016.gada 4.oktobra /nosaukums/ nav veikusi maksājumus budžetā par valsts sociālās apdrošināšanas obligātajām iemaksām.

Tiesa konstatēja, ka līdz sākotnējā lēmuma izdošanai ir veiktas valsts sociālās apdrošināšanas obligātās iemaksas pilnā apmērā par 2016.gada jūliju.

No Tiesu informācijas sistēmas datiem tiesa konstatēja, ka 2016.gada 29.novembrī /nosaukums/ iesniegusi tiesā pieteikumu, kurā lūdz pasludināt tās maksātnespējas procesu (lieta Nr.C21064116). Ar Limbažu rajona tiesas 2016.gada 7.decembra spriedumu pasludināts /nosaukums/ maksātnespējas process. Ar Limbažu rajona tiesas 2017.gada 3.oktobra lēmumu maksātnespējas process izbeigts. Limbažu rajona tiesas 2016.gada 7.decembra spriedumā cita starpā norādīts, ka /nosaukums/ maksātnespējas pieteikumā deklarējusi, ka tās saimnieciskā darbība ir bijusi neveiksmīga. Minētajā spriedumā arī norādīts, ka /nosaukums/ kā vienu no pierādījumiem maksātnespējas pamatojumam ir iesniegusi tiesai bilanci par laika posmu no 2016.gada 1.janvāra līdz 2016.gada 21.novembrim ar peļņas vai zaudējumu aprēķinu.

No minētā tiesa secināja, ka /nosaukums/, atzīstot tās saimniecisko darbību par neveiksmīgu un novērtējot /nosaukums/ finansiālo stāvokli 2016.gada 21.novembrī, vienlaicīgi deklarējusi darbiniekiem darba ienākumus, kas ievērojami pārsniedz iepriekšējo mēnešu, kā arī darbinieku darba ienākumus visā /nosaukums/ darbības laikā.

Ņemot vērā konstatēto apstākļu kopumu, tiesa atzina, ka pieteicējas (pieteicējas vārdā) īstenotās darbības liecina par mākslīgu apstākļu radīšanu iespējamo sociālo pabalstu apmēru palielināšanai, lai sociālo pabalstu aprēķinā tiktu iekļauti /nosaukums/ precizētajos darba devēja ziņojumos norādītie darba ienākumi, kas nav patiesie pieteicējas darba ienākumi un par kuriem nav veiktas valsts sociālās apdrošināšanas obligātās iemaksas.

[4.4] Sociālās apdrošināšanas būtība ir apdrošināt personas risku zaudēt darba ienākumus sakarā ar sociālā riska (apdrošināšanas gadījuma) iestāšanos. Proti, sociālās apdrošināšanas sistēmas ietvaros personai tiek izmaksāts sociālās apdrošināšanas pabalsts, kas sedz daļu no personas gūtajiem ienākumiem, kādi tai bija sociālā riska iestāšanās brīdī un kurus tā nespēj iegūt sociālā riska iestāšanās dēļ.

Tādēļ apdrošināšanas iemaksu alga, kas ņemama vērā, aprēķinot pabalstu nodarbinātai personai, ir personas patiesi gūtie darba ienākumi noteiktā laika posmā pirms sociālā riska iestāšanās un gan aģentūrai, gan tiesai ir jāvērtē pierādījumi, kas varētu liecināt, ka darba devējs nepamatoti uzrādījis augstāku darba samaksu personai nekā persona faktiski varētu būt guvusi, lai tādējādi nodrošinātu personas tiesības uz lielāku pabalsta apmēru (*Senāta Administratīvo lietu departamenta (turpmāk – Senāts) 2010.gada 10.jūnija sprieduma lietā Nr.SKA-246/2010 9.–10.punkts, 2015.gada 14.aprīļa lēmuma lietā Nr.SKA-242/2015 6.punkts, 2016.gada 14.jūnija lēmuma Nr.SKA-394/2016 6.punkts*).

Ņemot vērā minēto, tiesa secināja, ka /nosaukums/ 2016.gada 21.novembrī Valsts ieņēmumu dienestā iesniegtajos precizētajos darba devēja ziņojumos par 2016.gada augustu un septembri, kā arī darba devēja ziņojumā par 2016.gada oktobri deklarētie pieteicējas darba ienākumi, par kuriem nav veiktas sociālās apdrošināšanas iemaksas, nav atzīstami par pieteicējas patiesajiem darba ienākumiem un tādēļ tie nav ņemami vērā, aprēķinot pieteicējai dienas vidējo apdrošināšanas iemaksu algu bezdarbnieka pabalsta apmēra noteikšanai.

/nosaukums/ 2016.gada 21.novembrī Valsts ieņēmumu dienestā iesniegtajos precizētajos darba devēja ziņojumos par 2016.gada augustu un septembri deklarēto pieteicējas darba ienākumu, par kuriem faktiski nav veiktas sociālās apdrošināšanas iemaksas, iekļaušana bezdarbnieka pabalsta aprēķinā būtu pretrunā ar Satversmes tiesas 2001.gada 13.marta spriedumā lietā Nr.2000-08-0109 norādīto un sekojoši tiesību normās ietverto darba ņēmēja aizsardzības mehānismu, paredzot darba ņēmēja tiesības saņemt apdrošināšanas bezdarba gadījumam pakalpojumus – bezdarbnieka pabalstu – arī gadījumā, ja sociālās apdrošināšanas iemaksas faktiski nav veiktas.

[4.5] Attiecībā par pieteicējas argumentu par uzsāktā kriminālprocesa Nr.11904001017 izbeigšanu, pamatojoties uz Kriminālprocesa likuma 377.panta 2.punktu, jo izdarītajā nodarījumā nav noziedzīga nodarījuma sastāva, tiesa norādīja, ka kriminālprocess un administratīvais process ir patstāvīgi procesi, kuriem katram ir savs atšķirīgs mērķis. Kriminālprocess un administratīvais process nav savstarpēji atkarīgi, tostarp arī attiecībā uz tajos iegūtajiem pierādījumiem un to novērtējumu (*Senāta 2015.gada 14.aprīļa lēmuma lietā Nr.SKA-242/2015 9.punkts*).

[4.6] Tiesa konstatēja, ka, atsaucoties uz Administratīvā procesa likuma 5., 7. un 14.[1] pantu, pieteicēja nav konkretizējusi, tieši kā izpaužas minēto tiesību principu pārkāpumi.

No lietas materiāliem tiesa konstatēja, ka pieteicēja ir uzklausīta šajā procesā iestādē, jo, pirmkārt, administratīvais process iestādē uzsākts pēc pieteicējas iniciatīvas, tādēļ pieteicējai nebija šķēršļu jau sākotnēji sniegt iestādei pilnīgu

informāciju, kas bija pieteicējas rīcībā un pieteicējas ieskatā bija nepieciešama pieteicējas prasītā administratīvā akta izdošanai. Otrkārt, apstrīdot sākotnējo lēmumu, pieteicējai bija iespēja paust savu viedokli un argumentus.

Tiesa atzina, ka aģentūra pārsūdzēto lēmumu izdevusi savas kompetences ietvaros, piemērojot atbilstošas tiesību normas. Tiesa nekonstatēja aģentūras pieļautas kļūdas piemēroto tiesību normu interpretācijā.

Tiesa arī atzina, ka uzsāktais kriminālprocess Nr.11904001017 nevarēja būt šķērslis pieteicējai izmantot Administratīvā procesa likumā noteiktās tiesības administratīvā akta tiesiskuma pārbaudei (tā apstrīdēšanas un pārsūdzēšanas tiesības).

[4.7] Apkopojot minēto, tiesa atzina, ka izskatāmajā gadījumā nav konstatējams pamats pārrēķināt pieteicējai piešķirto bezdarbnieka pabalstu par laika posmu no 2016.gada 27.decembra līdz 2017.gada 26.septembrim, pabalsta aprēķinā iekļaujot Valsts ieņēmumu dienestā pieteicējai reģistrētās iemaksu algas pilnā apmērā par 2016.gada augustu un septembri. Tādēļ pieteikums ir noraidāms.

[5] Par Administratīvās rajona tiesas 2021.gada 15.septembta spriedumu pieteicēja iesniedza apelācijas sūdzību, kas papildus pieteikumā norādītajiem pamatota ar turpmāk minētajiem argumentiem.

[5.1] Tiesa nav ņēmusi vērā likuma "Par apdrošināšanu bezdarba gadījumos" 5.panta pirmās daļas nosacījumus.

[5.2] Ja, kā to norāda tiesa, pieteicēja ir nokavējusi 2017.gada 20.janvāra lēmuma Nr.17/139678 pārsūdzības termiņu, tad nav saprotams, kāpēc aģentūra pieņēma pieteicējas iesniegumu par bezdarbnieku pabalsta pārrēķinu un veikusi pabalsta pārrēķinu, nevis atteikusi iesnieguma izskatīšanu.

[5.3] Pieteicēja nav saņēmusi aģentūras pieprasījumu iesniegt darba līgumus vai citus dokumentus. Visi dokumenti, kas bija pieteicējas rīcībā, tika nodoti /nosaukums/ maksātnespējas administratoram. Turklāt aģentūras šaubas par patiesajiem pieteicējas darba ienākumiem pirms apdrošināšanas riska iestāšanās neapstiprinājās, jo kriminālprocess Nr.11904001017 tika izbeigts. Tādējādi nav pamats uzskatīt, ka pieteicēja rīkojās prettiesiski.

[5.4] Tiesa nepamatoti norādījusi, ka /nosaukums/ īpašnieks bija /pers. B/, bet pieteicēja bija valdes locekle. Saskaņā ar Lursoft datiem gan īpašniece, gan valdes locekle bija pieteicēja.

[6] Aģentūra paskaidrojumos par apelācijas sūdzību norāda, ka tā ir nepamatota, savukārt pirmās instances tiesas spriedums ir tiesisks un pamatots.

Papildus norādīts, ka pieteicējai ar aģentūras 2017.gada 20.janvāra lēmumu Nr.17/139678 bija piešķirts bezdarbnieka pabalsts un viņa to saņēma par laika posmu no 2016.gada 27.decembra līdz 2017.gada 26.septembrim. Līdz ar to nav pamatots pieteicējas norādītais, ka nav ņemts vērā likuma "Par apdrošināšanu bezdarba gadījumos" 5.panta pirmajā daļā noteiktais.

Motīvu daļa

[7] Rakstveida procesā pārbaudījusi un novērtējusi lietā esošos pierādījumus to kopsakarā ar apelācijas sūdzības un procesa dalībnieku argumentiem, Administratīvā apgabaltiesa atzīst, ka pieteicējas apelācijas sūdzība nav pamatota un pieteikums ir noraidāms.

[8] Lietā nav strīda par to, ka atbilstoši Uzņēmumu reģistrā reģistrētajām ziņām par /nosaukums/ laika posmā no 2014.gada 11.marta līdz 2016.gada 8.decembrim /nosaukums/ īpašniece un vienīgā amatpersona – valdes locekle ar tiesībām pārstāvēt kapitālsabiedrību atsevišķi – bija pieteicēja.

Lietā nav strīda par to, ka sākotnēji 2016.gada septembrī un oktobrī pieteicējas darba devēja /nosaukums/, kuras īpašniece un vienīgā amatpersona bija pieteicēja, iesniedza darba devēja ziņojumus par 2016.gada augustu un septembri, kuros pieteicējas norādītie darba ienākumi bija 415,60 *euro* augustā un 378,40 *euro* septembrī (*lietas 26.-27.lapa*).

2016.gada 21.novembrī /nosaukums/ iesniegtajos precizētajos darba devēja ziņojumos par 2016.gada augustu un septembri pieteicējai norādīti darba ienākumi 4895,60 *euro* par augustu un 2878,40 *euro* par septembri. Lietā nav strīda, ka darba devējs par minētajiem mēnešiem nav veicis sociālās apdrošināšanas obligātās iemaksas (*turpat*).

Savukārt no Tiesu informācijas sistēmā pieejamiem datiem konstatējams, ka 2016.gada 29.novembrī /nosaukums/ vērsās tiesā, lūdzot pasludināt tās maksātnespējas procesu. Ar Limbažu rajona tiesas 2016.gada 7.decembra spriedumu lietā Nr.C21064116 pasludināts /nosaukums/ maksātnespējas process un ar tiesas 2017.gada 3.oktobra lēmumu maksātnespējas process izbeigts.

Pieteicēja vērsās tiesā ar pieteikumu par labvēlīga administratīvā akta, ar kuru viņai tiktu pārrēķināts bezdarbnieka pabalsts, aprēķinā iekļaujot Valsts ieņēmumu dienestā viņai reģistrētās iemaksu algas pilnā apmērā par 2016.gada augustu un septembri, izdošanu.

Tādējādi lietā ir strīds par to, vai pieteicējai ir pārrēķināms viņai piešķirtais bezdarbnieka pabalsts, iekļaujot tajā iemaksu algas pilnā reģistrētajā apmērā par 2016.gada augustu un septembri. Proti, lietā ir izvērtējams, vai pastāv priekšnoteikumi, lai pieteicējai piešķirtos pabalstus aprēķinātu lielākā apmērā.

Šāda prasījuma ietvaros ir izvērtējams tas, vai iegūtie pierādījumi apstiprina, ka darba devēja reģistrētie darba ienākumi laika posmā, kas tiek ņemts vērā vidējās iemaksu algas aprēķinā, ir pieteicējas patiesi gūtie darba ienākumi, kuru zaudējumu ir jāsedz sociālās apdrošināšanas pabalstiem. Proti, ir vērtējami lietā esošie pierādījumi, kas varētu liecināt par to, ka darba devējs nepamatoti ir uzrādījis augstāku darba samaksu nekā persona faktiski varētu būt guvusi, veicot savus darba pienākumus, lai tādējādi nodrošinātu personas tiesības uz tādu pabalsta apmēru, kāds tai nepienākas (sal. sk. *Senāta*

2015.gada 14.aprīļa rīcības sēdes lēmuma lietā Nr.SKA-242/2015 (A420733910) 6. un 8.punktu, 2010.gada 10.jūnija sprieduma lietā Nr.SKA-246/2010 (A42683707) 10.punktu).

[9] Administratīvā procesa likuma 307.panta ceturtā daļa noteic, ja tiesa, izskatot lietu, atzīst, ka zemākās instances tiesas spriedumā ietvertais pamatojums ir pareizs un pilnībā pietiekams, tā sprieduma motīvu daļā var norādīt, ka pievienojas zemākās instances tiesas sprieduma motivācijai. Šādā gadījumā šā likuma 251.panta piektajā daļā noteiktos apsvērumus (kāpēc tiesa pieteikumu uzskatījusi par pamatotu vai nepamatotu), sprieduma motīvu daļā var nenorādīt.

Pārbaudot pirmās instances tiesas sprieduma motivāciju, Administratīvā apgabaltiesa atzīst, ka pirmās instances tiesa ir pareizi konstatējusi lietas faktiskos un tiesiskos apstākļus, tostarp likuma "Par apdrošināšanu bezdarba gadījumos" 5.panta pirmās daļas nosacījumus, un pareizi atsaukusies uz lietā piemērojamo judikatūru.

Administratīvā rajona tiesa pamatoti no lietas materiāliem ir secinājusi, ka /nosaukums/, kuras vienīgā valdes locekle strīdus laika posmā bija pieteicēja, rīcība, 2016.gada 21.novembrī precizējot sākotnēji pieteicējai deklarētos darba ienākumus, kas vairākkārt pārsniedza sabiedrības deklarētos iepriekšējo mēnešu un arī visu darbinieku vidējos darba ienākumus, liecina par mākslīgu apstākļu radīšanu, lai konkrētajā gadījumā bezdarbnieka pabalsta aprēķinā tiktu iekļauti precizētajos darba devēja ziņojumos norādītie darba ienākumi. Tiesa pamatoti konstatēja, ka precizētajos darba devēja ziņojumos par 2016.gada augustu un septembri norādītie darba ienākumi nav pieteicējas patiesie darba ienākumi, ko apliecina arī darba devējas /nosaukums/, kuras vārdā rīkojās pati pieteicēja, rīcība, neveicot par tiem valsts sociālās apdrošināšanas obligātās iemaksas valsts budžetā. Tāpat Administratīvā rajona tiesa pamatoti vērtēja lietas faktiskos apstākļus kopsakarā ar lietā Nr.C21064116 konstatētajiem apstākļiem, tostarp to, ka 2016.gada 29.novembrī /nosaukums/, kuras vienīgā amatpersona bija pieteicēja, vērsās tiesā ar pieteikumu par sabiedrības maksātnespēja procesa pasludināšanu, jo sabiedrība nespēja izpildīt savas saistības.

Ievērojot minēto, Administratīvā apgabaltiesa atzīst Administratīvās rajona tiesas spriedumā ietverto pamatojumu par pareizu un pilnībā pietiekamu, tādēļ tam pievienojas, to neatkārtojot.

[10] Attiecībā uz apelācijas sūdzībā minētajiem argumentiem apgabaltiesa norāda turpmāk minēto.

Kā tas konstatējams no pierādījumiem lietā, ar aģentūras 2017.gada 20.janvāra lēmumu Nr.17/139678 pieteicējai piešķirts bezdarbnieka pabalsts par laika posmu no 2016.gada 27.decembra līdz 2017.gada 26.septembrim, vidējo iemaksu algu aprēķinot, neņemot vērā /nosaukums/ dienestā deklarēto pieteicējas iemaksu algas palielinājumu par 2016.gada jūliju, augustu un septembri (*lietas 21.-22.lapa*).

2017.gada 23.janvārī aģentūra vērsās Valsts policijā ar iesniegumu par valsts budžeta līdzekļu nepamatotu izkrāpšanas mēģinājumu (*lietas 28.-30.lapa*). 2017.gada 1.februārī Valsts policijā uzsākts kriminālprocess Nr.11904001017 atbilstoši Krimināllikuma 177.panta otrās daļas un 15.panta ceturtās daļas noziedzīga nodarījuma pazīmēm (*lietas 31.lapa*). Ar Valsts policijas 2020.gada 17.decembra lēmumu kriminālprocess Nr.11904001017 izbeigts noziedzīga nodarījuma sastāva – subjektīvās puses – trūkuma dēļ (*lietas 33.-35.lapa*). Ar Vidzemes tiesas apgabala prokuratūras 2021.gada 19.janvāra lēmumu Nr.N-230-2021-00053 Valsts policijas 2020.gada 17.decembra lēmums atzīts par pamatotu (*lietas 36.-37.lapa*).

No lietas materiāliem konstatējams, ka pēc pieteicējas 2021.gada 13.janvāra iesnieguma saņemšanas, konstatējot, ka pēc kriminālprocesa izbeigšanas ir mainījušies faktiskie apstākļi attiecībā uz 2016.gada jūliju (bija veiktas valsts sociālās apdrošināšanas iemaksas pilnā apmērā no šajā mēnesī pieteicējai darba devēja ziņojuma precizējumā deklarētajiem ienākumiem), aģentūra, pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 87.panta pirmās daļas 1.punktu (noteic, ja administratīvais akts ir kļuvis neapstrīdams, tajā pašā lietā administratīvo procesu var uzsākt no jauna uz adresāta iesnieguma pamata, ja ir mainījušies lietas faktiskie apstākļi, kuri bija par pamatu lēmuma pieņemšanai) pieņēma sākotnējo lēmumu (*lietas 38.lapa*).

Aģentūra sākotnējo lēmumu pieņēma un pārrēķināja pieteicējai piešķiramo bezdarbnieka pabalstu, jo konstatēja, ka ir mainījušies lietas faktiskie apstākļi, kas bija par pamatu aģentūras 2017.gada 20.janvāra lēmuma Nr.17/139678 pieņemšanai. Ievērojot minēto, apgabaltiesa uzskata, ka aģentūra pamatoti uzsāka administratīvo procesu no jauna.

[11] Pieteicēja norāda, ka, ievērojot to, ka kriminālprocess Nr.11904001017 ir izbeigts, aģentūrai ir jāņem vērā bezdarbnieka pabalsta aprēķinā precizētās iemaksu summas par 2016.gada augustu un septembri.

Ar Valsts policijas 2020.gada 17.decembra lēmumu kriminālprocess Nr.11904001017 izbeigts noziedzīga nodarījuma sastāva – subjektīvās puses –trūkuma dēļ, pamatojoties uz Kriminālprocesa likuma 377.panta 2.punktu (noteic, ka kriminālprocesu nedrīkst uzsākt, bet uzsākts process ir jāizbeidz, ja izdarītajā nodarījumā nav noziedzīga nodarījuma sastāva).

Kā jau to pamatoti norādījusi Administratīvā rajona tiesa, kriminālprocess un administratīvais process ir patstāvīgi procesi, kuriem katram ir savs atšķirīgs mērķis. Kriminālprocess un administratīvais process nav savstarpēji atkarīgi, tostarp arī attiecībā uz tajos iegūtajiem pierādījumiem un to novērtējumu (*Senāta 2015.gada 14.aprīļa lēmuma lietā Nr.SKA-242/2015 9.punkts*).

Konkrētajā gadījumā, aģentūrai savas kompetences ietvaros izvērtējot pieteicējas iesniegumu par bezdarbnieka pabalsta apmēra palielinājumu, pārsūdzētā lēmuma saturu lēmums par kriminālprocesa izbeigšanu tiesiski neietekmē.

[12] Pretēji apelācijas sūdzībā minētajam, Administratīvā rajona tiesa spriedumā nav norādījusi to, ka /nosaukums/ īpašnieks būtu /pers. B/. Apgabaltiesa konstatē, ka Administratīvā rajona tiesa pamatoti un arī atbilstoši Tiesu informācijas

sistēmā pieejamiem Uzņēmumu reģistra datiem, konstatēja, ka laikā no 2014.gada 11.marta līdz 2016.gada 8.decembrim vienīgā /nosaukums/ amatpersona ar pārstāvības tiesībām bija pieteicēja, kura arī bija /nosaukums/ īpašniece.

To, ka /nosaukums/ īpašnieks bija /pers. B/, norādīja aģentūra pārsūdzētajā lēmumā. Apgabaltiesa konstatē, ka šāda norāde neatbilst faktiskajiem apstākļiem, kā arī Latvijas Republikas oficiālajā izdevējā "Latvijas Vēstnesis" publicētajai informācijai (*/interneta saite/*). Vienlaikus atzīstams, ka šāds aģentūras konstatējums neietekmē lietas rezultātu pēc būtības, ievērojot arī to, ka pirmās instances tiesa pareizi konstatēja faktiskos lietas apstākļus.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 307., 309.pantu un 329.panta pirmo daļu, Administratīvā apgabaltiesa

nosprieda

noraidīt /pers. A/ pieteikumu par labvēlīga Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūras administratīvā akta izdošanu.

Spriedumu var pārsūdzēt Senāta Administratīvo lietu departamentā viena mēneša laikā no sprieduma sastādīšanas dienas, iesniedzot kasācijas sūdzību Administratīvajā apgabaltiesā.

Tiesnese referente	*(personiskais paraksts)*	K.Krastiņa
Tiesneši	*(personiskais paraksts)*	U.Mihailova
	(personiskais paraksts)	O.Priedītis